

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dormi Secvre: Vel Cynosvra Professorvm Ac Stvdiosorvm Eloquentiæ,

in qua Centvm Et Viginti Themata Oratoria. Non Solvm Stvdiosis, Sed &
Professoribus eloquentiæ, ac pietatis veræ amantibus utilissima &
pernecessaria explicantur ; Cum Indice rerum atq[ue] verborum locupleti

Tympe, Matthäus

Coloniæ Agrippinæ, 1650

XIV. Parænesis ad castitatem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39015

Cant 6.

& regina subito per unicum peccatum facta est quasi vidua, non verè vidua, unius verus vir Deus nequit mori, sed quasi vidua, infelicioꝝ quàm vidua, quia fornicaria, quia mœchatrix, & idcirco odiosa viro, repudiata à marito. Si miseriam hanc conditionem agnoscist tuam, *revertere* contritione, *revertere* confessione, *revertere* satisfactione, paratus est sponsus tuus pœnitentem in gratiam suam recipere: pende tributum pœnitentiæ, liberaberis tributo pœnæ; pende tributum doloris, & lachrymarum Deo, defines pendere tributum dæmoni flagitiorum ex quasi vidua fies conjux Altissimi, fies sponsa & soror Christi Jesu, ex sola fies *plena populo* cogitationum, verborum, & operum bonorum, fies hospitium Angelorum: ideo tibi Cōditor tuus arbitrii libertatem reliquit, ut velis; & sufficiens largitur auxilium, ut possis; & tempus reliquit pœnitendi, ut facias vel sero; gratiam quoque dederat promerendi, & gloriam promiserat conregnandi: gratiam rejecisti, & gloriam simul prodegisti, relictum tibi solum tempus pœnitendi: hoc si bene utaris, potes utrumque, & gratiam dico, & gloriam recuperare.

XIV. PARÆNESIS AD CASTITATEM.

*Pudorem
pudicitia ut
fructus flo-
rem conse-
quatur.*

EXORDIUM à prona natura adolescentum ad in-
temperantiam: hæc enim ut in arida materia ignis, sic in illorum corporibus existit facillimè, si-
ve quod maximè, cum carnis natura conjuncta, velut primus ex ea fructus ac prima proles enascitur; si-
ve quòd Diabolus, fragilitatem carnis optimè perspectam habens, hac ipsa parte primam facit impressionem, ut per prodicionem corporis animi aciem invadat.

PROPOSITIO. Teneras adolescentiæ vestre plantas iis fulcimentis intus forisq; confirmabo, ut nulli turbines, nulli venti tentationum tantum habe-

habebant virium, ut vobis sanctæ puritatis lilium candidissimum eripiant:

PARTITIO. Ut acriter pro thesauro pudicitia decertetis, nec vos unquam libidinū flammis amburendos deformandosque tradatis, quanta sit dignitas, utilitas, ac iucunditas castitatis ostendam, & modum virginитatis florem conservandi præscribam.

CONFIRMATIONIS. I. locus à præstantia castitatis. Cum enim Syracides ait (c. 26.) *omnis ponderatio non est digna continentis anima*, indicat castitatem omnibus bonis & fortunæ, & naturæ esse præstantiorem, imò nihil in toto terrarum orbe esse tam nobile & excellens, cuius pretium possit cum ea comparari. Nam si semel sit facta jactura castitatis, nulla est pecunia, qua redimi possit; nulla potentia humana, qua restitui possit ejus damnum; nulla denique ars vel medicina, qua possit elui macula semel ex impuritate concepra. Præterea ipsa vita præ castitatis amore à multis est contempta. An non Tecla vitam suam leonibus, Agnes flammis, Cæcilia gladio, aliæ plurimæ Virgines aliis cruciatibus, & ultro, & alacriter objecerunt? An non mira & magna dixerunt & fecerunt pro castitate? pro vita verò ne verbo quidem blandiote gratiam percussorum aucupari voluerunt. An non multæ ad mortem quasi ad nuptias festinarunt? Cum enim annulo virginitatis se Christo dedicassent & despondissent, nihil poterant optare aliud, quàm ut per mortem à corpore discederent, & sponso suo perpetuò conjungerentur, & contractum hunc sigillo mortis & sanguinis confirmarunt. Ad hæc nonne multi etiam in maximis atq; illustrissimis familiis magnū illud nature bonum, fecunditatem, & familiæ propagationē præ castitate neglexerunt, atque ad eò tanta constantia nuptias repudiarunt, quanta eadem ab aliis

Vide Stimulos virt. li. 2. Cic. 1. Tusco. P. Ioan. Bonifacium in Instit. Christiani pueri l. ult. de castitate. Non argentum, non aurum, non gemma, non immensi thesauri cum castitate possunt conferri. S. Agnes adolescenti nobili: Deatram meam & colu-

am-

sum meum
 cinxerit Chri-
 stus lapidibus
 pretiosis,
 tradidit
 auribus
 meis inasti-
 mabiles
 margaritas,
 circumda-
 vit me ver-
 nantibus &
 eoruscanti-
 bus gemmis,
 induit me
 cycladde au-
 ro texta, im-
 mensis mo-
 nilibus or-
 navit me.
 Amb. serm.
 91.

Eduardus
 Rex Anglia
 cum sua
 conjugē ad
 extremam
 senectutem
 in virgini-
 tate permā-
 sit Henricus
 I. Imperator
 cum Cuni-
 gunde uxore
 & imperi-
 um, & vir-
 ginitatem
 ad finem
 vite conser-
 vavit.

Crantz. Sax
 hist. l. 3. c. 3 2.

ambitione quærentur, & expetuntur? Theologi
 asserunt dignitatem castitatis parem esse marty-
 rio, non solum quia parens est martyrii, seu (ut lo-
 quitur S. Amb. lib. 1. de Virg.) Martyres facit; sed
 etiam quia est genus quoddam martyrii, cum Vir-
 gines tam à natura insitam, tamque vehementem
 voluptatis cupiditatē in se extinguant, & proprio
 corpori quasi mortem violentam inferant: imò
 verò in martyrio certamen est breve, victoria uni-
 co momento acquiritur: in virginitate pugna est
 diuturna, (dum anima isto perpetuo sibi repugnā-
 te carcere continetur) victoria non nisi perpetua
 & indefessa laborum patientiā reportatur. Atque
 hinc nonnulli SS. Patres Virgines affirmant Ange-
 lis esse superiores, quod homines ad virginitatem
 non nisi per multos labores, & certamina perveni-
 ant, Angeli sola felicitate. S. Basilii: Qui conti-
 nentiam, inquit, servant, sunt Angeli, non ex infir-
 mo quovis ordine, sed certè illustrissimi ac nobi-
 lissimi: illi enim carneis nexibus liberi integritate
 suam in cælis servant, & loco & natura in vio-
 labiles, & apud summum Regem omnium Deum
 constituti. At verò isti in terra carnis illecebris &
 voluptatibus diu reluctantes, ac diaboli tentamē-
 ta perpetua exercitatione vincentes, incorruptio-
 nem Angelicæ puritati parem virtute præcipua
 ante Creatoris oculos custodierunt. S. Bernardus:
 Quid castitate, ait, decorius, quæ mundum de im-
 mundo conceptum semine, de hoste domesticum,
 Angelum de homine facit? differunt quidem ho-
 mo pudicus & Angelus, sed felicitate, non virtu-
 te: etsi illius castitas felicior, hujus tamen fortior
 esse cognoscitur.

II. *Locus à fructibus & utilitatibus castitatis.*

Eri-

Christus qui Cant. 5. Candidus dicitur, & rubicundus, sponsis de-
 lectatur virginibus, quas & candor puritatis, & sanguinis purpura
 coloravit, lib. de virg. vide S. Hier. Epist. ad Demet.

Eripit nos multis & magnis molestiis ac periculis. Quisque qui castè sanctèque viuit, potest illud castissimæ Virginis Cæcilie usurpare: Mecum habeo custodem corporis mei Angelum Domini, qui nimio zelo custodit corpus meum. Sic tribus illis pueris, castitatis amatoribus, in fornacem succensam coniectis, continuò se adjunxit Angelus, qui fecit medium fornacis quasi ventum rovis flantem, *Horn. 5. da virg.* ne rangeret illos ignis. S. Ambrosius: Non est mirum, ait, si pro ipsis Angeli militat, qui Angelorum moribus militant.

Contrario S. Paulus rectè asserit, eos qui vivunt in conjugio, habere tribulationem carnis, cum ignis concupiscentiæ in iis non exstinguatur, sed foveatur, & in singulos ferme dies augetur, imo cum à spiritu etiam zelotypiæ ad eò miserè sæpe excarnificentur, ut, putent conjugium nihil esse aliud, quàm infetos. Hoc enim furore qui corripitur (inquit S. Chrysostr.) nihilo melius afficitur, quàm qui aut agitantur à dæmonibus, aut mente capiuntur: angorum, lachrymarum, molestiarum plena sunt omnia, &c. Affirmat etiam S. Paulus conjugio necessario conjunctas esse sollicitudines, id eoque hortatur nos ad perfectiorem statum, ut imperfectioris evadamus sollicitudines, quæ non corpori solum multum laboris & molestiarum imponunt; sed multo etiam magis animum distrahunt, timoribus exagitant, cupiditatibus accendant, à Dei cogitatione avocant, & tot tantisque angoribus fatigant, ut ipsam vitam acerbam reddant.

2. Sicut libido tenebras offundit animo, & aciem ingenii retundit: ita è diverso castitas, sapientia & scientia nos exornat; ideoque ex Sanctis, ut quisque castitatis excelluit maximè, sic sapientiæ luce maximè fuit illustratus, ut videre est in Esaia, & Daniele Prophetis, Josepho Patriarcha, Paulo Apo-

Horn. 5. da virg.

1. Cor. 7.

Cant. 2.

Prov. 6.

Lib. de virgo

cap. 63.

1. Cor. 7. Si-

monides: V-

xor est impe-

dimentum

quietis; sup-

placium quo-

tidianum.

belli sump-

tuosum. &c.

Comicus be-

atum putas

enim, qui

Apo-

uxorem nū-
quam duxit
domum.

Sap. I.
In malevo-
lam, & c. ca-
stitas est ma-
ter ingenij
& scientia.
Scientia ini-
micissima est
impuritati.

P. Iac. Pō-
sanus vol. 3.
parte. 1. pag.
ult. Nihil tā
deijcit viri-
lē animum
ab altitudi-
ne sua, ut
blandimenta
illa uxoria
& secretio-
rum congu-
galium, quā-
quam legiti-
ma tamen
feda consue-
tudo.

Ut bene affe-
cti radix
præditag,
humore vi-
riditate fū-
dit ac mittit
in omnes ar-
boris ramos
pertinentem,
sic animi
castitas vi-
za actiones
conversas
in signi deco-
re illustrat,

suag, mo-

Apostolo, Ioanne Evangelista, aliisque, innume-
ris, qui puritate mentis & corporis ad editissimum
scientiæ & contemplationis cacumen (ad montem
Dei) evolarunt. Hinc S. Theodorus Monachus dice-
bat plus in extirpandis vitiis nostris, quàm li-
bris evolvendis operæ ponendum esse, quod his
expulsis, confestim cordis oculi, sublato velamine
passionum, Sacramenta Scripturarum velut natu-
raliter incipiant contemplari.

Hinc etiam qui apud Ethnicos Sapientis nomen
adepti sunt, cùm de sapientiæ adipiscendæ ratione
disceptant, uxorem non esse ducendam Sapienti
concludunt. Altos enim & generosos frangit spi-
ritus, ait Seneca, vita conjugalis, à magnis cogita-
tionibus ad humillimas detrahit.

3. Confert robur animi & corporis. Hinc dictum
est de Judith (c. 15.) *Confirmatum est cor tuum, eò quòd
castitatem amaveris.* Insigne certè hoc fuit animi
robur, quo mulier sola, sua manu principem Assy-
riorum, in medio sui exercitus ausa fuit obrun-
care. Ex hac virtute etiam omnes divini honoris
& Ecclesiæ præstantissimi propugnatores maximū
robur acceperūt. Sic Athanasius, Ambrosius, Chry-
sostomus, excelsò animo potentiæ se Imperatorū
opposuerunt; quia non minus castitatis, quàm eru-
ditionis laude floruerunt: imò & Virgines, quas
sexus ipse infirmasse videbatur, sua puritate con-
firmatæ, ausæ fuerunt maximos aggredi principes,
ut Catharina Maximinum, Publia cum suis Julia-
num, coràm quo præter cætera, etiam hoc aude-
bat detonare. *Confundantur omnes qui adorant scul-
ptilia, & qui gloriantur in simulachris suis.*

Hoc animi robur è castitate ortum etiam in cor-
pus redundat. Nonne tres pueri, inquit, Damas-
igne superiores evasere per virginitatem, corpori-
bus ab ea inexpugnabilibus factis? Nonne Danie-
lis

deratione temperat. Psal 99. Lib. 4. c. 25.

lis corpori per virginitatem solidato ferarū dentes
infigi non potuerunt? Godefridus olim Hieroso-
lymæ & Syriæ Rex tantam sua fortitudine fecit
admirationem Turcis, ut eorum Imperator, mis-
sis legatis cum muneribus, rogaret, unde illi tan-
tum robur manuū, ut nullus ipsi in congressu par
esset? Respondit: quia hæ manus impudicam fæ-
minam non tangunt, nec unquam incontinentiæ
fordibus asperguntur. Contra Samson in sinu Da-
lilæ & capillos, & robur amisit.

III. *Locus, admiranda castitatis, iucunditas ac pul-
chritudo: quæ certè est tanta, ut qui eam semel con-
templatus est, deinceps ea, quorum speciem mun-
dus, caro, ipsaq; natura cōmendat, adspicere dedi-
guetur, nihilq; agat, optet, aut cogitet aliud, quàm
quomodo purissima eius voluptate perfrui possit.*
Hinc tot amici Dei ingenti semper desiderii flam-
ma & ardore eam experiverunt, quòd mirum in ea
viderent splendorem, miram venustatem. Quo nō
modo dolores ac vexationes corpori suo attule-
runt, ut eam cuius specie ac suavitate capti erant,
assequerentur? Propter hanc non externa modò
omnia, ut stercora & venena, pro nihilo duxerunt;
sed seipsum quoque vitamque suam ita tractarunt,
ut insatiabili suo odio flagrare viderentur. SS. lite-
ræ, alioquin in amplificando & exclamando par-
cissimæ, cum de hac pulchritudine incidit sermo,
non possunt non exclamare: *O quàm pulchra est ge-
neratio casta cum claritate:* (hoc est; ob illustratio-
nem mentis & ingenii claritatem:) *immortalis est e-
nim memoria illius, quoniam apud Deum nota est &
apud homines.* Propter hanc pulchritudinem de-
licatissimæ deliciæ Filii Dei sunt cum castis agere,
castos amare, castos defendere, castos habere ut
pupillam oculi sui, *Quid diligit cordis munditatem,*
inquit Salomon, *habebit amicum Regem. Et: Incor-
ruptio facit esse proximum Deo.* Specialis præro-
gati-

Sap. 4.

Prov. 8.

Prov. 12.

*S. Hieron.**Dan. 10.**Apoc. 13. 18.*

19.

*Marc. 28.**Ezech. 28.**Matth. 28.**Lib. de Virg.**Matth. 6.**Ser. de Virg.**Iosephus.*

gativa castitatis S. Ioannem ampliore dilectione Christi fecerat dignum. Adhæc pulcherrima a Deo facti sunt Angeli: unde S. Litteræ eos faciunt aut nube, aut candidissima bysso amictos, aureis ornatos torquibus, coronatos diademate iris colores referente, igneos, flammeos, imo tam claros & splendidos. ut non modò quasi ardentis appareant lampades, sed terram etiam suo splendore collustrant: Homines autem castos pulchritudine similes esse Angelis, & castitate nos supra hominum dignitatem extollere & in ordine collocare Angelorum, quis non videt? Progeniem enim non curant, & omnem posteritatis curam abjiciunt; carnem incorruptam servantes, hoc ipso incipiunt ad illam corporum incorruptionem & immortalitatem accedere, qua olim Beati in cælo perfuerunt; & in carne supra carnem viventes, eam plerique ex illis sequuntur vivendi rationem, quæ Angelis, quàm hominibus similior est. Hinc S. Chrysostomus: Qua, inquit, re differebant ab Angelis Helias, Helizæus, Ioannes, viri virginitatis amatores? nulla, nisi quòd mortali natura constabant, &c. Hinc castissimi Stephani species in Judæorù Concilio apparuit, tanquam vultus Angeli stantis inter illos. Quis autem non optet fieri Angelus? quis non desideret in iis numerari, quos S. Cyprianus flores Ecclesiæ, & pulchriorem partem gregis Christi appellat? Quis non exoptet ab impurissima lepra intemperantiæ purus, hac splendidissima puritatis veste exornari?

IV. Locus à turpitudine & fœditate contrarii vitii Tam vilis & abominanda teste Isidoro, est carnis spurcicies ac libidinis vitium, ut, pro insita demonibus superbia, vix quisquam sit, qui homines ad illam velit tentare, neque fecerent nisi invidia salutis humanæ illos ad id officii instigaret.

V. Locus ab exemplis hominum omnis *& atatis*

& or-

ordinis, qui se magno ardore huic virtuti consecra-
runt.

Ante lapsum, primi nostri parentes virgines fue-
runt; post peccatum qui primus innocens occisus
est Abel virgo fuit; Melchisedech Sacerdos in lege
naturæ virgo fuit. Sub lege Moylis Josue, Helias,
Hieremias, Helisæus virgines fuerunt, quibus S.
Hieron. addit multos filios Prophetarum, Danie-
lem, & tres fama celebres eunuchos, &c.

Postquam autem ipse Deus in terreni corporis
membra descendit, tanta felicitate & fertilitate
hoc cælitus delapsum semen in Ecclesiæ agro suc-
crevit, ut fructibus suis totum terrarum orbem
exornarit & locupletarit, imò (ut loquitur S.
Ambros.) toto orbe diffusus, corporibus humanis
vitæ cælestis usus inoleverit. Exemplo enim &
Christi & eius Marris fœcunda semper virginum
germina in Ecclesiâ pullularunt, eamque huius
cælestis luminis splendor ita fœcundavit, ut nun-
quam defuerint magnitudine, multitudine, ac
pulchritudine admirabiles horri, liliis & rosis vir-
ginitatis in utroque sexu perpetuò florescentes: us-
que eò ut Philo (quod S. Marcus effecit) Alexan-
driæ jam suo tempore virorum Monasteria fuisse
dicat: Justinus verò, & Tertullianus, qui propè ab
Apostolis abfuerunt, suo tempore jam certam ca-
stitatis professionem usurpatam fuisse commemo-
rent. Imò primis trecentis quadringentisve Ec-
clesiæ annis: quando Christi Marrisque ejus be-
nedictæ exemplum erat recens, & sacer Salvatoris
sanguis adhuc feruebat in pectoribus fidei, la-
tissimè hæc pulcherrima virtus efflorescebat, nec
iniri numerus poterat hominum, qui toto orbe
ab ineunte ætate usque ad mortem perpetuam,
colebant Castitatem. Hinc S. Chrysoft. Non
solum, inquit, apud nos, sed & apud Scythas, Thra-

Gen. 29.

Epist. ad

Eustoch. li. 2.

cōtra Iovin.

De S. Ioanne

Baptista ve-

teris & novæ

Testamenti

nemo dubi-

tat. de virg.

Post Christi

maxima

virginum

copia

Christi con-

silium de cō-

tinentia

Mort. 10.

Apostoli vel

virgines fœ-

erunt ut

Ioannes, 66-

terq; Iaco-

bus, Paulus

&c. vel con-

tinentes post

vocationem.

Lib. de vita

contemp. A.

pel. 2. R. P.

Franciscus

Arias. Lib.

de Imitat.

B. Virg.

cap. 27.

Serm. 13.

in epist. ad

Ro.

*Hom. 8. in c.
3. Matth.
Palladius,
S. Hierony.
coetaneus
scribit se in
Aegypto,
sub uno
Abbate Se-
rapione ad
decem Mo-
nachorum
millia vi-
disse.*

*Legiones
fortiss. mili-
tum, pro ho-
nore castita-
tatis strepitu
depugnanti-
um 3. de.
Virg.
Theod. in
hist. relig.
cap. 30.
integerrima
corperu & a-
nimi puritas
intra solius
Ecclesie Ca-
tholice can-
cellos se con-
tinet. Athā.
in Apol ad
Constanti-
nū August.
3. Cōfessio. 11.*

ces, Indos, Persas, pluresque reliquos Barbaros, & Virginum sunt chori, & Monachorum catervæ, quæ conjugatorum multitudinem superant. Et: Si in solitudinem Aegypti te conferas, deprehendes totam regionem illam conversam in Paradisum cælestem: offendes enim innumeros cœtus præstantissimorum virorum vitam Angelicam in corpore mortali agentium. Per totam provinciam videre licet quasi integrum militum Christi exercitum, regiumq; & admirandum gregem humilium ovium, quæ in terra imitantur vitam cælestem, idque nõ solum in urbibus, sed etiam locis desertis. Deinde non viros solum, sed fœminas etiam hac virtute conspicias eminere. Communis illis ac viris adversus diabolum pugna est: non enim natura corporis, sed voluntate animi exercentur ista ceramina.

S. Ambrosius: Pauciores (inquit) hic (in Italia) homines nascuntur, quam illic (Alexandriæ, & in reliquis Orientis Ecclesiis, & in Africa) virgines consecrantur.

Theodorus Episcopus Cyrenensis, qui annis post Christum quadringentis floruit; post commemoratas admirandas virtutes virginum, quas ipse viderat: multæ, inquit, aliæ partim vitam amplexæ sunt solitariam, partim cœnobiticam, ad eam ut ducentæ aliquãdo & quinquaginta plures paucioresve simul vivant, uno cibo vescentes; super solas stercas ex instituto dormientes, & manus quidem lanæ faciendæ adhibentes, hymnis verò linguam consecrantes. Sunt autem ejusmodi innumerabilia Sapientiæ gymnasia non solum in nostra regione, sed etiam per totum Orientem: his plena est & Palæstina, & Ægyptus, & Asia, & Pontus, & Europa. Ex quo enim Christus tantopere honoravit virginitatem, & ex Virgine natus est,

parm.

natura humana præclara virginittatis protulit viridaria, & hos sua uolentes, & qui nõ marcescunt, flores offert Creatori.

Idem, agens de iis, qui in perpetua castitate vitam tantum non cælestem repræsentarunt: Angelorum, inquit, vitam imitati sunt, patriam ac necessarios reliquerunt, ut omnem curam ad divina transferrent, nullo vinculo impedirentur, quo minus animo ac mente subuolarent in cælum. Horum plenæ sunt ciuitates, plenæ villæ, pleni montium vertices, pleni saltus atque conualles, &c.

S. Augustinus, referens quanta cupiditate, fideles virginittatem ac perpetuam continentiam in utroque sexu ac omni ætate, etiam tenella, sint cõplexi; ita avertit sermonem ad Deum; Respice Domine Deus agmina virginum, puerorum, puellarumque sanctarum: in Ecclesia tua eruditum est hoc genus, illic tibi à maternis uberibus pullulavit, ad loquendum nomen tuum linguam soluit, nomen tuum velut lac infantia suæ luxit infusum, quod non iussisti, sed solum uolentibus arripendum proposuisti, dicens; *Qui potest capere, capiat*, arripuerunt, uouerunt & propter regnum cælorum seipfos, non quia minatus, sed quia hortatus es, castrauerunt. Transeo ad media hunc thesaurum conseruandi.

1. Ne fluctibus tentationum submergamur ad arduentes & assiduas preces, quasi sacram anchoram, nos recipiamus oportet. Salomon, ut imperret castitatem perit sapientiam, tum quia castè vivere magna est sapientia, tum quia sapientia omnes tentationes longe præuidens, & omnia pericula declinans, castitatem tuetur & conseruat, imò docet funditus ex animo ejicere omnium rerum terrenarum amorem, qui nos humi affixos non sinit

Tu non poteris quod istè & ista? proijce te in Deum, non se subtrahet uis cadat. Lib. 3. de Grac. affect. cur.

Lib. de. uirg. c. 36. & de bono cõj. 6. 23. 179.

Matt. 19. Hac vox. Qui potest, &c. nõ deterrèis, sed inuitantis est. Christi, Sap. 8.

Lib. 10.
Conf. c. 29.
Epist. ad
Salvinam.

3. Cor. 12.

Damonem
vincere non
possumus,
nisi auxilio
fortioru, qui
est Deus.

Lib. 3. de
sum. bono.
6. 7.

ad perfectum Dei amorem evolare. S. Augustinus, totus perfectissimæ castitatis desiderio flagrans, charitatem Dei petit, S. Hieronymus: Crebræ, inquit, sint tibi orationes, ut omnes cogitationum sagittæ, quibus adolescentia percuti solet, hoc clypeo repellantur. S. etiam Paulus indicat, unicū in tentationibus carnis refugium esse orationem, cum ait: *Datus est mihi stimulus carnis meæ, Angelus Satanae, ut me colaphizet, propter quod ter Dominum rogavi, ut discederet à me, & gratiam tentationi carnis resistendi impetravit: Domino enim responsum est: Sufficit tibi gratia mea.*

Cum in acerrimo tentationis carnis congressu ipsi nobiscum pugnemus, à nullo quicquam præsidii expectare possumus, nisi ab eo, qui omnipotentia sua solus nebulas tentationum dissipare, & nobis ipsis nos subjugare potest: illius perpetuò indigemus auxilio, quod mentem illustret, ut clare prævideat imminentiæ pericula; quod appetitum rationis & divinæ legis imperio subjiciat; quod voluntatem ad bona persequenda, & mala evitanda promoveat; quod castum confirmet, ne ob pugnae difficultatem animum despondeat; sed contempta omni carnis rebellionem, certo speret prospera omnia de cælo ad futura, ac decursurum se ita hoc stadium castitatis, ut & curiæ vires perpetuas subministret Deus, ut cum ad metam vitæ pervenerit, infinitis præmiis gloriosè triumphantem remuneretur. Intendere igitur oportet, inquit Isidorus, animum orando atque pulsando, quousque importunas carnalium desideriorum suggestiones fortissima intentione superemus, ac tandem insistere, quousque persistendo vincamus: nam negligentes orationes nec ab ipso homine impetrare valent, quod volunt.

Cypr. De bono Pud. De divinis castris auxilium petendum est.

Ibi;

Ibimus autē in hoc certamine ad thronum Dei, stipati nostris ac Dei amicis, maximè luce, duce, ac *Hom. 3. s. 2. per missus* principe, ac magistra virginitatis Maria. Si insurgant venti tentationum, inquit S. Bernardus, si *est.* incurras scopulos tribulationum, voca Mariam. Sic cum Cyprianus, tunc Ethnicus & magus, Iustinam Antiochenam virginem per dæmonem ad stuprum sollicitaret, illa, inquit Gregor. Nazianz. Virginem Mariam rogavit, ut suis precibus periclitanti opem ferret. Quid sit? Vincit statim virgo, *Niceph. lib. 5. c. 27.* vincitur dæmon. Justina a tentatione ad tranquillissimam quietem, Cyprianus ab amoris insania ad fidem Christi traducitur.

II. Orationi conjungēda est seria ac diligens meditatio mortis, extremi iudicii, inferni & cælestis gaudii. Nam PRIMÒ considerandum horam mortis esse incertissimam; in morte omnium sensuum *Ecc. 7.* vires & sermonem amitti, intelligentiam obscurari, vix animum, ad aliquem peccatorum dolorem *In omnibus operibus, &c.* excitari, morientem sola comitari opera; castos in *Cic. 4. Tusco.* morte audire bonæ conscientiæ testimonium, ex- *Admonē-* periri Angelorum auxilium, & ex hoc carcere, ex- *Admonē-* hujus vitæ difficultatibus, è fluctibus miseriarū, *Admonē-* ex infinitis laqueis & insidiis hostium, ad præmiū *Admonē-* laborum & fruitionem æterni gaudii euolare; im- *Admonē-* pudicos in morte admodū esse anxios, quia mul- *Admonē-* torum tunc recordantur peccatorum; quorū tunc *Admonē-* oblici sunt; peccata, quæ nunc levia existimant, *Admonē-* tunc gravissima ipsis videntur; supra se vident ira- *Admonē-* tum Deum, distinguentē gladium justissimæ vin- *Admonē-* dictæ; infra se aperta inferorum ostia, intra se in- *Admonē-* finita propè peccata, circum se dæmonum turbam *Admonē-* expectantium prædam, &c.

SECUNDÒ, quod in ultimo retributionis adven- *Admonē-* tu ante severum ac terribilem judicem, quasi in æ- *Admonē-* quissima lance ponentur omnia, quæ per totam *Admonē-* egimus, diximus, & cogitavimus vitam, nec erit *Admonē-* animum

qui vel verbulo nobis patrocinetur, quod tunc cognoscemus nos Crucis Christi contemptores fuisse, & conculcasse per vite turpitudine sanguine illud, qui ex manibus & pedibus presentis Iudicis abunde effluxit, quod conscientie omnium toti mundo aperta erunt, omnium peccata sine patrono accusabuntur, & ab universis & Angelis & hominibus clarissime videbuntur; quod Iudex ille tremendus sit sapientissimus, justissimus, potentissimus, plenus irae ac furoris, denique inexorabilis, quod impuri prolata tremenda illa iudicis sententia: *Discedite, &c.* se faucibus inferorum immergent, & corda castorum audita suavi illa ac plena gaudii voce: *Venite, &c.* caelesti laetitia redundabunt, &c.

TERTIO, quomodo omnes damnati sint sepulti inter serpentes, dracones, basiliscos, & alia monstra, cincti semper horribilibus, observantium daemonum formis, qui in loco illo sordibus ac squalore pleno, perpetuo in illos odio flagrant, poenas poenis, dolores doloribus accumulanti; & quantum in tanto cruciatuum Oceano, & in fornace tantarum flammarum torqueantur, doloribus non solum a tormentis externis, sed ab intimo quoque conscientiae verme, qui semper rodens, nunquam consumitur. **QUARTO**, quod in certamine conscientiae agonothetam habeamus Deum, spectatores Angelos, Beatos caelites, & Christum, qui extenta manu demonstrat praemium, coronam pulcherrimam & pretiosissimam ex ea materia, cui par nihil vidit hic. Sol unquam ea arte, ut ipsi Angeli obstupescant, quod continentibus pollicetur Deus in caelo nomen meliora filiis & filiabus, (hoc est, singulare praemium, praeter id commune Filiis Dei) quod fundamenta moeni caelestis Hierosolymae sint pretiosae gemmae, ipsa civitas ex auro purissimo, portae smaragdis & saphiris singulis excisae, via simili splendore & ornatu: quod aula

Basil. de vera virg.

Omnia

quasi in

tabula picta

per pertes

diligenter

expressa

cernentur,

non solum

quae in opere

praeperunt,

sed & quae

sine effectu

operis

in animi

tabula in-

scriptae fue-

rint cogita-

tiones. *Isid.*

2. de sum.

bon. c. 19.

Recorda-

tio ardoris

gehennae

ardore ex-

cludit lu-

xuriae *Pf. 83*

Dist. 7.

omni-

omnipotentis Dei ab omni malo sit remota, & omnibus bonis referta, quanta in ea sit multitudo Angelorum & Sanctorum, qui fruendo Dei inexpressibili suavitate divinorum amplexuum perfunduntur; quid denique Sancti in æterna gloria nunc triumphantes vel Dei amore, vel hujus gloriæ desiderio petulerint.

Chrysoft. Hom. 8. de poen. Cum mulierem videris formosam, &c. respice desuper quod te manet præmium; si à concupiscentia consensum cohibueris, &c. Nauclerus emolumenta, quæ ex navigatione consequitur, cogitans, mari se committere non vèretur.

III. Ut voluptates carnis in ipso quasi semine opprimamus, armabimus nos exercitio mortificationis juxta illud Pauli: *Mortificate membra vestra quæ sunt super terram* (id est, ad vitam pertinent terrenam) *fornicatione, immunditiam, libidinem, concupiscentiam malam, &c.* hoc est, singula peccata gladio pœnitentiæ abscindite, donec rotum corpus peccati moriatur. Nam, ut idem ait, *vetus homo noster simul crucifixus est, ut destruat corpus peccati, & ultra non serviamus peccato*, hoc est, Christus sua occidit peccatum, ut per pœnitentiam eam nobis salutarem reddentes, ab omni quoque peccato liberemur. Ait etiam: *Qui sunt Christi carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs,*

hoc est, viva membra Christi multa licita solatia carni adimunt, imò laboribus & pœnis eam subigunt, ut vitia & cupiditates ejus refrænent. Et: *Castigo corpus meum & in servitutem redigo.* Et: *Semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumferimus* (hoc est, ad imitandum Christum semper affigimus corpora nostra jejuniis, &c.) *ut & vita Iesu manifestetur in corporibus nostris,* Et: *Christo confixus sum cruci, vivo jam non ego, vivit vero in me Christus,* hoc est sequor solam Christi voluntatem. Et: *Vsque in hanc horam esurimus & sitimus, & nudi sumus & colaphis cadimur & in-*

Rom. 6. Lascivi corporis illecebrosam ab immodica satietate manant: ergo bellua ferociam fame comprime, & vires illi adimes.
Gal. 5. I. Cor. 9. Continen-

viam cibo &
 potu mirifi
 ca pudicitia
 exstos est
 Non enim
 corpus se e-
 rigere aude-
 bit, si ei au-
 dacia in-
 strumenta
 tollamus
 & quasi
 tauro or-
 nua franga-
 mus. Gal. 2.
 Vide R. P.
 Franciscum
 Arias de sui
 mortif. C. 4
 Rom. 11.
 Exhibea-
 mus cor-
 pora no-
 stra hostiã.
 & Heb. 11.
 de veteris
 Testamenti
 Patribus:
 Circũjerũt
 in melo-
 ris. &c. qui-
 bus dignus
 non erat
 mundus,
 &c. Ioan. 18
 Luc. 9 Mat.
 10. 1. Ber.
 Ser. de Coena
 Domini.

stabiles sumus & laboramus operantes manibus nostris,
 maledicimur, & benedicimus, &c. Ipse Christus ait:
 Qui odit animam suam in hoc mundo, (hoc est parti
 animæ sentienti comoda & voluptates carnales
 negat) in vitam æternam custodit eam. Et: Si quis vult
 venire post me, abneget semetipsum, (hoc est renun-
 ciet propriæ voluntati & animæ sentienti, & tollat
 crucem suam quotidie, & sequatur me. Et: Qui non ac-
 cipit crucem suam, hoc est, non sponte suscipit &
 perfert res asperas,) & sequitur me, non est me dignus.
 Et: Regnum celorum vim patitur & violenti, (qui
 corruptæ resistunt naturæ,) rapiunt illud.

Verissimum esse illud Ludovici Blossii nobis per-
 suadeam us. Cum quis propter Deum sensualitati
 ac propriæ voluntati, etiã in rebus minimis, re-
 luctatur, ac se mortificat, rem ipsi Deo magis gra-
 tiam facit, quam si multos mortuos ad vitam re-
 vocaret.

IV. Ad Sacramenta tanquam ad vasa & canales
 divinæ gratiæ sæpe recurrendum est, ut Deus
 per gratiam suam mari perturbationum imperet,
 furias appetituum compescat, & vires cupidita-
 rum frangat. Nam etsi Baptismus tollat putredi-
 nem vulneris illius, quod Adami peccatum nobis
 imposuit & efficit, ut concupiscentia nobis non
 assentientibus noceat nihil; tamen hæc ipsa con-
 cupiscentiæ cicatrix cum recrudescere cœperit, &
 nescio quem pruritus excitare in corde, nemo
 poterit tam efferos motus frangere, nemo pruri-
 tum ulceris huius ferre, nisi gratia Dei fuerit valla-
 tus. Hinc in iis nascentis Ecclesiæ, cum fre-
 quentissima esset huius Sacramenti perceptio,
 virginitas maximè florebat. Accedit quod Diabo-
 lus nihil tam timet, quã ne turpes suæ & occultæ
 aperiantur suggestiones. V. Utile est studiosè evo-
 luere libros pios & sacros. S. Theodosia, ducta ad
 infamem locum, ubi castitate spoliaretur, nullis se
 aliis

aliis tuebatur armis, quam quod attentissime per-
legeret Evangelia S. Augustinus cœlesti voce, tol- *Lib. 9, Conf.*
le, lege, admonitus, aperto volumine epistolarum *c. 12.*
S. Pauli in hæc verba incidit: *Non in cubilibus, &*
impudicitis: sed induimini Dominum Iesum Christum,
& carnis curam ne feceritis. Quæ lectio tantum po-
tuit ut statim solutus in lacrymas, constituerit, re-
lictâ omni impuritate, continentiam suam Deo
consecrare.

VI. Expediit ad conservandam castitatem, debi-
tam præstare obedientiam Deo & suis superiori-
bus. Non enim est dignus, ut suos habeat in pote-
state appetitus, qui contumax est adversus eos,
quibus tenetur obtemperare. Hinc ut primum
Adamus abiecit obedientiam, sensit appetitus su-
os rationis obedientiam abiecit. S. Climacus do-
cet: Sæpe fieri permissione Divina, ut superbus in-
cidat in peccatum libidinis, quo superbiam fran-
gat & fastum deponat. S. Bernardus: Si possidere
vult, ait, anima, si regnare desiderat super mem-
bra sua, necesse est ut ipsa sit mitis, & superiori suo
subjecta; quoniam tale inveniet interius suum,
qualem se exhibuerit superiori; armatur enim
creatura ad ulciscendam sui injuriam.

EPILOGUS: *constabit adhortatione ad ardens stu-*
dium quærendi præsidia huius virtutis. Cum igitur
ardentes & assiduæ preces, piorum convictus &
familiaritas, jejunium; memoriam mortis, iudicii
divini, inferorum, & cœli, frequens usus Sacra-
mentorum, spirituales exercitationes, & similia,
sint arma quædam spiritualia, quibus exerceri de-
bemus, si non modo fortiter cum hoste domesti-
co depugnare, sed de illo etiam triumphare, & co-
ronam adipisci castitatis exoptamus, quotidie hæc
arma arripiamus, quotidie suppliciter ad genua
accidamus ei, qui virtutem largitur & suppeditat
omnem, quotidie quatuor hominis novissima

*Hom 8. in
Gen.*

meditemur attente, quotidie fame siti, nuditate nos affligamus, noctes vigiliis & precibus, dies laboribus & sudoribus transigamus, frequentes expiationem peccatorum, & communionum Corporis & Sanguinis Christi usurpemus. S. Chrysoft. inquit: Tanquã Christum induiti omnia faciamus, & non contristemus Spiritum Sanctum. Quando igitur turbamur à concupiscentia, vel cogitatione absurda, cogitemus eum, qui in nobis habitat, & expellamus procul omnem talem cogitationem. Revereamur eminentem Dei gratiã, quæ nos obumbrat, & refrænemus omnes carnis affectiones, ut cum legitimè in brevi hac & fragili vita ceteriverimus, coronas illas assequamur in futuro die illo terribili quidem peccatoribus, sed desiderabilibus, qui virtutem induunt, & illam vitam ingrediamur, quæ nullis circumscripta terminis, Dei Optimi Maxim. æternitatem exæquabit.

*XV. DE LAVDIBVS STUDII
Theologici.*

*Cic. lib. 7. de
Offic.*

EXORDIUM à modo eligendi certum genus vite. Posteaquam in tanta ingeniorum studiorumque varietate adolescentibus, liberis Musas sectantibus, propter ingenii imbecillitatem difficillima est deliberatio, cuiam disciplinarum generi extremum suæ ætatis potissimum consecrare, & ad ultimum vitæ tempus adherescere velint omninò necessarium esse arbitror, ad suam quemque naturam (sic naturales ad virtutem igniculos appello) consilium omne revocare, adhibitis non min⁹ doctrina, quàm virtute & rerum usu peritis cõsultoribus. Quod cum negligimus, fit ut non raro juvenili quodam ardore certo aliquo genere doctrinæ cursuq; vivendi implicemur, & involuamur, ante, quam quod optimum factu sit, vel ipsi judicemus, vel à rectè consulentibus exspectemus; quorum illud